

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת כתובות

דפים מח - נד, פרשת צו תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

דף מח

*חיובי הבעל. *מסירת האשה לבעל.

א. התחייבויות המוטלות על הבעל 1. אמרינן במשנה דדעת רבי יהודה שאפילו עני לא יפחות משני חלילין ומקוננת, וזהו באורח דידה ולא דידיה, ופליגי האם עולה גם עמו אחר מיתה. 2. נשתטה מפרנסין את אשתו וילדיו ודבר אחר, ואם יצא למדה"י מפרנסין רק את אשתו כיון שיצא לדעת, ופליגי האם דבר אחר זהו רק תכשיט שלא תתנוול או גם צדקה. 3. אם צווה שלא יקברו מנכסיו, על אשתו רשאי כיון שלא מוטל על היתומין אלא על יורשיה, אבל על עצמו אינו רשאי.

ב. דיני מסירת האשה לבעל או שלוחיו 1. לרב לכל חוץ מתרומה, לרב אסי גם לתרומה, לשמואל לירושתה, ולר"ל לענין שכתובתה מאחר מנה. 2. בחצר סתמא, דידיה לנישואין ודידה ללין. 3. מסר האב מיתתה בחנק, דילפינן מקראי דסקילה בנערה המאורסה נערה ולא בוגרת, בתולה ולא בעולה, מאורשה ולא חופה, לזנות בית אביה ולא שנמסרה לשלוחין. 4. נמסרה ואח"כ מת הבעל לא חוזרת לבית אביה ככל נערה, וילפינן שנאמר ונדר אלמנה וגרושה, וכן אמרינן לגבי לזנות בית אביה, וכן מלשון נכנסה לרשות הבעל.

דף מט-נ

*מזונות בנו ובתו. *הלכות אושא. *מקרקעי ומטלטלי באב.

א. משמע ממשנתנו שמזונות בן חובה ובת מצוה, ומפרשינן כמאן אתי 1. לר"מ מצוה בבנות וכ"ש בנים משום תורה, וקאמר שאינו חייב בבתו וה"ה בבנו ואיכא מצוה אפילו בבתו. 2. לרבי יהודה בבנים מצוה וכ"ש בנות משום זילותא, וקאמר דאיכא מצוה בבנו וכ"ש בבתו ואפ"ה אינה חובה. 3. לר"י בן ברוקא בתרווייהו אין מצוה, ונקט אינו חייב אגב חיובא דמזונות לאחר מיתה.

ב. ההלכות שנאמרו באושא 1. על האדם לזון את ילדיו הקטנים, ואינה הלכה וכופים רק אם האב אמיד, ומי שזן עושה צדקה בכל עת. 2. הכותב נכסיו לבניו הוא ואשתו נזונים מהן, ואינו דומה לדין שאלמנתו ניוזנת מכנסיו כיון דהכא יש מי שיטרח, ואמרינן דאינה הלכה אלא לפנים משורת הדין. 3. לבזבז יותר מחומש שמא יצטרך לבריות, וילפינן מעשר אעשרנו. 4. עד גיל י"ב שנה יתגלגל עם בנו ללמדו ואח"כ יורד עמו לחייו, והא דאמרינן בן שש ספי כתורא אבל זהו בלא כפיה או למקרא בלבד, ולפני גיל שש מעלי וזהו בבריא או דהוי חליש וגמיר, וביום מלאות לו שש מסוכן מעקרב. 5.

אשה שמכרה בחיי בעלה נכסי מלוג ומתה, הבעל מוציא מהלקוחות.

ג. גביה ממקרקעי ומטלטלי של האב 1. כתובת בנין דכרין וכתובה לכו"ע רק ממקרקעי, מזון הבנות ופרנסה מחלוקת, ולהלכה כולה ממקרקעי. 2. מוציאים מהבנים למזונות ופרנסה עבור הבנות רק ממקרקעי, ומטלטלי לרבי מוציאין ולרשב"א אין מוציאין וכן הלכה, והקטנים מוציאים מהגדולים, והבנים מוציאין מהבנות כשיש נכסים מרובין.

ג. דף נא

*אחריות נכסים לכתובה. *אונס שסופו ברצון.

א. אלמנה כתובתה מנה ובתולה מאתים וכל נכסיו אחראין וחייב לפדותה ולרפואתה, ומייתי מתני' כמאן 1. להו"א רישא דמנה ומאתים חובה אתי כר"מ ובסיפא דקאמר שאם לא כתב אחריות חייב אתי כרבי יהודה דקסבר אחריות טעות סופר. 2. בעי למימר דלר"מ בכתובה אמרינן אחריות טעות סופר, ונדחה דר"מ קאמר בהדיא דה"ה בכתובה. 3. למסקנא כולה כר"מ, ואם אין אחריות חייב רק מבני חורין. 4. כולה כרבי יהודה, ומודה שאם לא כתבה התקבלתי דחייב מאתים.

ב. דיני אונס שסופו ברצון 1. באונס סתמא לאבוה דשמואל אסורה אפילו לישראל שמא היה סופה לרצון, ולרבא אפילו בודאי סופה לרצון שריא משום דיצר אלבשה. 2. צוחה מתחילה ועד סוף לכו"ע שריא לישראל אבל אסורה לכהן. 3. בשבויה שחוזרת ונושאה, אמרינן דהקילו. 4. בקידושי טעות אף שלא היה באונס מותרת לבעלה. 5. נשים שנגנבו, לאחשורוש מותרת כיון דאנוסה ויודעת שלא ישאנה, וכן בליסטים מותרת כיון דלא ניחא לה ומה שעוזרת לו זה מחמת יראה, אבל בבן נצר אסורה כיון שחושבת שישאנה לכן הו"א ברצון.

ג. דף נב

*פרקונה בכהן ובממזרת. *חיובי בעל ויורשין. *תנאי ב"ד ובנין דכרין.

א. ישראל שנשא ממזרת ונשבת לכו"ע פטור מלפדותה כיון שאין אני קורא בה ואחזירך לי לאינתו, אבל בכהן היות והתחייב להחזירה לבית אביה דעת אביי שחייב לפדותה ולרבא פטור הואיל ונאסרה עליו שלא מחמת השבייה. ומייתי במאי פליגי 1. במח' גבי המדיר את אשתו ואח"כ נשבת לרבי אליעזר חייב לפדותה ולרבי יהושע רק נותן כתובתה, ומוקמינן פלוגתיהו להו"א באשת כהן ובמח' אלמנה לכה"ג. 2. דחינן דפליגי שהאשה נדרה ובעלה קיים ופליגי מי נתן אצבע בין שיניה, ודחי א"כ אף פטור מכתובה וכן ה"ה בנשבת ואח"כ הדירה. 3. למסקנא כל אחד מוקים כטעמיה, ופליגי באשת ישראל דלר"א אזלינן בתר מעיקרא ולרבי יהושע בתר לבסוף.

ב. חיובי הבעל והיורשין 1. נשבת בחיי בעלה ואח"כ מת, מח' בכרייתא האם היתומין חייבים ולהלכה א"צ כיון שהחיוב דווקא להחזירה לו לאשה. 2. שווי הפדיון לרשב"ג, אף בפעם הראשונה רק בכדי דמיה ולא יותר מפני תקון העולם, וכן רק עד כנגד שווי כתובתה. 3. חיוב היורשים ברפואתה כמו מזונות, ולרשב"ג זהו רק באין קצבה אבל רפואה שיש לה קצבה נוטלת מכתובתה.

ג. איכא תנאי בית דין על כתובת בנין דכרין שירשו כתובתה, פרנסת הבנות עד שינשאו או שיבגרו, ופרנסתה כאלמנה כל זמן שתמצא היא או היורשים. ומקשינן על כתובת בנין דכרין 1. טעמא כדי שאדם יתן נדוניה לבתו כבנו, ואינו נגד דין ירושה שהרי נאמר ואת בנותיכם תנו לאנשים וזה ע"י נדוניה, ושיעורה עד עישור נכסים. 2. מורישה גם את מה שכתב הבעל, דאל"כ אף האב לא יכתוב. 3. יורשת גם כאשר האב לא כתב, משום לא פלוג. 4. בת בין הבנים אינה יורשת, כנחלה. 5. בת בין הבנות לא יורשת, לא פלוג מירושה. 6. לא גובה ממטלטלי, דהוי ככתובה. 7. אינה טורפת

ממשעבדי, דתנן ירתון. 8. אם אין בכתובה מותר דינר לא יורשים, משום שאז לא התקיימה נחלה דאורייתא.

דף נג

*פטור מתנאי הכתובה. *חייב מזונות.

א. מתי פטור מתנאי הכתובה 1. מכרה כתובתה אפילו לבעלה יש לה כתובת בנין דכרין כיון שזווי אנסוה, ובמוחלת אפילו לבעלה אין לה, ומי שנישאת ואח"כ בא בעלה דתצא ואין לה כתובה אפילו שיצר אנסה מ"מ הויא קנסא. 2. אשתו שמתה פטור מלתת לה כתובה שהרי אינה ראויה להנשא לאחר, ופליגי האם הבעל מחוייב לקברה. 3. החייב במזונות הבנות פוקע בבגרה או התארסה, ופליגי בארוסה שלא בגרה.

ב. האיבעיות בחייב מזונות 1. יתומה שנתארסה לל"ק אין לה כיון שהארוס זן אותה כדי שלא תתבזה, ולל"ב יש לה דהארוס לא זן שמא ימצא בה מום. 2. ממאנת, לת"ק איכא ולרבי יהודה ליכא. 3. בת שנולדה לאב מאשה שייבם, כיון דכתובתה על נכסי בעלה הראשון ומאידיך אם אין לראשון תקנו מהשני, ועלתה בתיקו. 4. בת שנולדה מאיסור שניות תיקו, שהרי לאמה אין כתובה ומאידיך הבת לא עשתה איסור. 5. בת ארוסה תיקו, דיש לה כתובה אך תקנו שתכתב רק בשעת נישואין. 6. בת אנוסה, לרבי יוסי בר"י שיש לה כתובה ניוזנת, ולרבנן דסברי שמחמת הקנס פטרוהו מכתובתה בעי שהרי אין לה כתובה ומאידיך הטעם בכתובה כדי שלא יוציאנה וכאן אסור לגרשה, ועלתה בתיקו.

דף נד

*מזונות לאלמנה. *ייחוד לתשלומין. הדרן!

א. מתי ליכא מזונות לאלמנה 1. אם יש לו רק ביקתא אינה יושבת עמם, ופליגי האם יש לה מזונות. 2. תבעוה לינשא אין לה, אם נתפייסה או שאמרה שאינה מוצאת אנשים מהוגנין. 3. כיחלה ופרכסה לכו"ע ליכא. 4. זינתה פליגי האם אמרינן יצר אנסה. 5. להלכה התובעת כתובתה בב"ד ליכא. 6. אם מחוץ לב"ד מכרה או משכנה או שעשתה את כתובתה אפותיקי, ומייתי פלוגתא אם באלמנה שמיין מה שעליה ולהלכה שמיין.

ב. דיני ייחוד לצורך תשלומין 1. שכיב מרע שאמר שיתנו נדוניא לבתו והוול הרווח ליתמי, וכן אם אמר שתטול ארבע מאות זוז מהיין והתייקר. 2. אשת אב שהרבתה לאכול והאב ייחד לה קרקע למזונותיה, לר"ל ריבה שתטול גם בהעדפה, ולרבי יוחנן מיעט לה ומפרשינן שאם אמר למזונות ריבה ובאמר במזונות קציץ.

הדון עלך פרק רביעי – נערה שנתפתחה

שאלות לחזרה ושינון

ג. גביה ממקרקעי ומטלטלי של האב (2)

דף נא

א. כמאן אתיא מתניי דכל נכסיו אחראין

לכתובתה (4)

ב. דיני אונס שסופו ברצון (5)

דף נב

דף מח

א. התחייבויות המוטלות על הבעל (3)

ב. מסירת האשה לבעל או לשלוחיו (4)

דף מט – נ

א. מזונות בן חובה ובת מצוה כמאן אתי (3)

ב. ההלכות שנאמרו באושא (5)

- ב. האיבעיות בחיוב מזונות (6)
 דף נד
 א. מתי ליכא מזונות לאלמנה (6)
 ב. דיני ייחוד לצורך תשלומין (2) הדרין!

- א. המח' בפדיית אשת כהן שנשבית ובמאי פליגי (3)
 ב. חיובי הבעל והיורשין (3)
 ג. כתובת בנין דכרין והקושיות (8)
 דף נג
 א. מתי פטור מתנאי הכתובה (3)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות
 עבודה זרה הוריות
 מחודדין בפיק
 זבחים
 מנחות
 חולין
 בכורות עם הקדמות ומושגים
 ערכין-תמורה
 כריתות-מעילה
 נדה

יבמות
 כתובות
 נדרים
 נזיר סוטה
 גיטין
 קידושין - עם תורתך שעשועי,
 סימני הדין, ותוספתא
 נבא קמא
 נבא מציעא
 נבא בתרא א-ב
 סנהדרין א-ב עם "יש סדר
 לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

ברכות עם מחודדין בפיק.
 שבת מהדורה חדשה.
 עירובין
 פסחים
 שקלים ר"ה
 יומא
 סוכה
 ביצה תענית
 מגילה-פורים עם מדרש,
 תוספתא, ותמצית מחיר יין לרמ"א
 מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
 בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
 עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
 קיצור חודים מנוקד ומסודר.
 קיצור אלשין רות
 קיצור אלשין אסתר
 קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
 איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
 הקדמות ומושגים - סדר קדשים, ובקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
 לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com

~129~

המזערכת